

De ce este arta modernă atât de hidoasă?

written by Petru Stanciu | March 21, 2021

Un text de Robert Florczak pentru Prager University

„Mona Lisa”, „Pieta”, „Fata cu turban”...Timp de secole, artiștii au îmbogățit societatea occidentală prin capodoperele lor de o nemaiîntâlnită frumusețe. „Rondul de noapte”, „Gânditorul”, „Munții Stâncoși ...Generații întregi de maeștri, de la Leonardo la Rembrandt și Bierstadt, au zămislit lucrări ce ne-au inspirat, ne-au exaltat și ne-au sensibilizat. Au reușit să facă asta pentru că și-au impus cele mai înalte standarde de excelență, au îmbunătățit munca fiecărei generații anterioare de maeștri și au continuat să aspire la cea mai înaltă formă de calitate realizabilă.

Ceva s-a întâmplat, totuși, până la venirea secolului al XX-lea. **Ce era profund, însuflețitor și frumos a fost înlocuit cu ce era nou, diferit și urât. În ziua de azi, ce e stupid, fără rost și de-a dreptul jignitor este considerat a fi tot ce arta modernă are mai bun de oferit.**

Michelangelo l-a sculptat pe „David” dintr-o singură rocă. Tot o singură rocă, de data asta, însă, una în forma ei naturală, fără modificări aduse de om, este un exponat menit a ne încânta privirea și la Muzeul de Artă al Comitatului Los Angeles. Atât de mult au scăzut standardele. Cum de s-a putut întâmpla așa ceva? Cum de s-a stins acea ascensiune vie de peste un mileniu către perfecțiunea și excelența artistică?

Ei bine, nu s-a stins. A fost numai dată la o parte. Începând cu sfârșitul secolului al XIX-lea, un grup supranumit „impresioniștii” s-a revoltat împotriva standardelor clasice pentru frumos ținute și cerute de Academia Franceză pentru Arte Frumoase. Oricare ar fi fost intențiile lor, noii moderniști au plantat sămânța relativismului estetic – mai precis, ideea că „frumusețea este în ochiul privitorului”.

Astăzi impresionistii sunt apreciați de către toată lumea. Într-adevăr, prima generație a produs lucrări de o autentică valoare, așa cum se întâmplă, de altfel, în cazul revoluțiilor de acest fel. Monet, Renoir și Degas au păstrat încă elemente de proiectare și execuție decurgând din acea disciplină caracteristică vechilor maeștri, dar, cu fiecare nouă generație care s-a succedat, standardele au coborât până când nu au mai existat deloc. În final a rămas doar pură expresie personală.

Marele istoric de artă Jacob Rosenberg a scris că în artă calitatea „nu este doar o chestiune de opinie personală, ci într-un grad mai înalt ea are caracterul de a putea fi urmărită în mod obiectiv”. Acum ideea unui standard universal al calității în artă este de obicei întâmpinată cu o puternică rezistență, dacă nu chiar cu râsete.

„Cum să se poată măsura în mod obiectiv arta?” sunt provocat. În răspuns, indic pur și simplu rezultatele artistice produse de standardele universale în comparație cu ceea ce este produs de cele relative. Primele au dat lumii „Nașterea lui Venus” și „Gladiatorul pe moarte”, pe când cele din urmă ne-au oferit „Sfânta Fecioară Maria”, modelată cu balegă de vacă și imagini pornografice, și „Petra”, sculptură premiată înfățișând o polițistă ghemuită urinând – completată fiind cu o baltă de urină sintetică.

Fără standarde estetice nu avem cum să deosebim calitatea de inferioritate. Iată un test pe care îl dau studenților mei, toți talentați și bine educați:

Vă rog să analizați acest tablou al lui Jackson Pollock și să explicați de ce este unul bun.

Abia după ce primesc de la ei răspunsuri foarte elocvente, îi informez că pictura este de fapt o poză făcută de aproape a șorțului meu de pictură. Nu îi învinuiesc. Aș fi procedat la fel, întrucât este aproape imposibil să le diferențiezi pe cele două.

„Și cine să determine calitatea?” este o altă provocare pe care mi-o dau. Dacă e să fim sinceri din punct de vedere intelectual, cunoaștem cu toții situații în care expertiza profesională este recunoscută și necesară. Să luăm ca exemplu patinajul artistic de la Jocurile Olimpice, unde excelența artistică este judecată de experți în domeniu. Cu siguranță am strâmba din nas la concurentul care s-ar arunca pur și simplu pe gheață și ar cere ca prestația lui să fie acceptată ca fiind la fel de valoroasă ca cea a celui mai disciplinat patinator.

Nu numai că s-a diminuat substanțial calitatea artei, dar și subiectul acesteia e acum altul. Dacă în trecut tema principală în artă era

reprezentată de ipostaze ale transcendentalului, acum aceasta prezintă teme lipsite de valoare decurgând din cultura trash (en. gunoi). Cândva artiștii își îndreptau talentul către scene importante și moralizatoare din istorie, literatură, religie, mitologie etc., însă astăzi mulți dintre artiști se folosesc de arta numai pentru a declara ceva, adesea urmărind doar valoarea reieșită din șocul produs de mesaj. Și în trecut se transmiteau mesaje prin artă, dar niciodată în detrimentul excelenței vizuale a operei. Să nu credeți, însă, că sunt vinovați doar artiștii. Vina cade și asupra așa-numitei comunități de artă (directori de muzeu, proprietari ai galeriilor de artă, critici) care încurajează și permite financiar producerea acestor gunoaie. Ei sunt cei care susțin graffiti-ul și îl numesc de geniu și tot ei promovează scatologicul și îl numesc semnificativ. Aceștia sunt, în realitate, împărații goi ai artei, pentru că cine altcineva ar cheltui 10 milioane de dolari pe o piatră și ar numi-o artă.

Nu e nevoie să fim victime ale prostului gust.

Prin arta pe care o expunem în muzee sau pe care o cumpărăm de la galerii, ne putem face păreri nu numai cunoscute, ci și simțite. O galerie de artă, la urma urmei, este o afacere ca oricare alta. Dacă produsul nu se vinde, nici nu se mai produce. De asemenea, putem sprijini organizații precum *The Art Renewal Center* care lucrează la restabilirea standardelor obiective în lumea artei. De asemenea, putem susține și predarea aprecierii artei clasice în școlile noastre.

Haideți să apreciem ceea ce cunoaștem că este bun și să ignorăm ceea ce știm că nu este.

Apropo, ceea ce vedeți în spatele acestui text ar putea să nu fie un simplu fundal alb, ci chiar o lucrare celebră a lui Robert Rauschenberg, expusă în prezent la Muzeul de Artă Modernă din San Francisco.

Sursa: Why is Modern Art so Bad?